

Nee, tenzij-toets, Natuur Netwerk Brabant

Betreft	't Runneke Onderzoeken ten behoeve van het wijzigen van het omgevingsplan.
Ons kenmerk	BEH026-0001
Datum	20 Januari 2025
Opsteller:	DDJ
Verificatie:	SKR
Validatie:	RVHE

1. Aanleiding

De gemeente Bernheze is voornemens een nieuw ruimtelijke procedure te doorlopen voor locatie 't Runneke te Nistelrode. De huidige situatie bestaat uit industrieterrein, bos en weiland. Dit gebied wordt ontwikkeld tot een kleinschalig industrieterrein. Ten behoeve van deze ontwikkeling is er in september 2023 een verkennend flora- en faunaonderzoek¹ uitgevoerd naar het voorkomen van en de kans op beïnvloeding van beschermde natuurwaarden (soorten en gebieden) binnen en in de omgeving van het plangebied.

In het kader van het verkennend onderzoek is de ligging van het plangebied ten opzichte van het Natuur Netwerk Brabant (NNB) in beeld gebracht. Het plangebied bevindt zich niet binnen het NNB. Het meest nabije NNB gebied is op 30 meter van het plangebied gelegen. Het NNB gebied is ten noorden van de Noorderbaan gelegen en bestaat uit het beheertype droog bos met productie (N16.03).

Directe effecten op het NNB als gevolg van oppervlakte aantasting zijn hiermee op voorhand uitgesloten. Indirecte effecten waren echter niet op voorhand uit te sluiten. Een definitieve invulling van het plangebied was bij het opstellen van het verkennend onderzoek nog niet vastgelegd. Gezien de toekomstige functie die het plangebied gaat hebben, kon daarom niet op voorhand uitgesloten worden dat indirecte effecten als gevolg van bijvoorbeeld licht en geluid optreden op omliggende NNB-gebieden. Een nadere toets van de toekomstige situatie (Nee-tenzij-toets) werd noodzakelijk geacht. In voorliggend document is deze toetsing uitgevoerd.

2. Beleid Natuur Netwerk Brabant

Het Natuur Netwerk Brabant betreft de uitwerking van de provincie Noord-Brabant van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) (voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)). Het NNB is een samenhangend netwerk van natuurgebieden en landbouwgebieden met natuurwaarden van (inter-)nationaal belang, zoals de bossen, de heide en vennen, de stuifduinen, de schraalgraslanden, de rivieren en beken. Het doel van het NNB-beleid is het veiligstellen van ecosystemen en het realiseren van leefgebieden met goede condities voor de biodiversiteit. Deze leefgebieden zijn belangrijk voor dier- en plantensoorten.

Om de populaties gezond te houden en de genetische uitwisseling te bevorderen, moeten de gebieden groot genoeg zijn en de mogelijkheid bieden voor migratie tussen de gebieden. Om het NNB als zo'n netwerk te laten functioneren, werkt de provincie samen met andere partijen voor het aanleggen van ecologische verbinding zones en het oplossen van faunaknelpunten in de wegenstructuur. Als de omstandigheden in een bepaald gebied (tijdelijk) verslechteren, dan kan een soort uitwijken naar een ander

¹ Kragten, 2024. Verkennend flora- en faunaonderzoek, 't Runneke. Kenmerk: BEH026-0001. Kragten, 11 november 2024, Herten.

geschikt gebied. In het licht van de klimaatveranderingen is dit van toenemend belang. De ecologische verbindingzones zijn (vaak) langgerekte landschapselementen die als groene schakels de Brabantse natuurgebieden met elkaar verbinden.

Het Natuur Netwerk Brabant hangt samen met het Natuur Netwerk in de andere delen van Nederland en met het Europese net van natuurgebieden, bekend onder de naam Natura 2000.

Het NNB is een netwerk van in Nederland bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het Rijk heeft het algemene NNN-beleid vastgelegd in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Hierin is onder andere opgenomen dat provincies het opgestelde rijksbeleid verder vorm moeten geven via een provinciale verordening en daarbij verdere verantwoording dragen voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Binnen de provincie Noord-Brabant is deze begrenzing uitgewerkt in de TAM-omgevingsverordening Noord-Brabant (geconsolideerd 1 januari 2025).

Op grond van artikel 7.7 Bkl zijn door de provincies de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN-gebieden vastgelegd, welke erop gericht zijn de gebieden te ontwikkelen, herstellen en behouden. In de TAM-omgevingsverordening van provincie Noord-Brabant (geconsolideerd in januari 2025) wordt het Nee, tenzij-principe aangehouden (Artikel 5.34). In deze toelichting zal uitgegaan worden dat dit principe na 1 januari 2025 aangehouden zal worden.

Volgens dit regime dient allereerst vastgesteld te worden of de geplande ingreep significant negatieve effecten heeft op de in het NNN-gebied aanwezige wezenlijke kenmerken en waarden, en of de geplande ingreep leidt tot een significante vermindering van de oppervlakte van of samenhang tussen gebieden. Wanneer dit zo is, geldt in principe dat de ingreep geen doorgang kan vinden. Uitzondering geldt alleen voor ingrepen waarbij sprake is van groot openbaar belang, ingrepen waarbij geen reële alternatieven voor de plannen beschikbaar zijn en wanneer de negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, de oppervlakte en de samenhang worden beperkt en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd.

3. Plangebied

3.1 Huidige situatie

Het totale plangebied is gelegen in het noordelijk deel van het bebouwde gebied van Nistelrode (gemeente Bernheze, provincie Noord-Brabant). Ten noorden en westen van het onderzoeksgebied is de Noorderbaan en Heescheweg gelegen. Tussen de twee wegen en het onderzoeksgebied is een fietspad met bijbehorende bermen aanwezig. In het noorden en westen van het onderzoeksgebied wordt de grens gevormd door twee droogstaande greppels die in de noordwestelijke hoek van het onderzoeksgebied bij elkaar komen.

Ten oosten en zuiden van het onderzoeksgebied zijn woningen met bijbehorende percelen aanwezig die ook de grens vormen van het onderzoeksgebied. Binnen het onderzoeksgebied is de weg "Het Runneke" aanwezig. Naarmate de weg van west naar oost loopt, verandert de weg van verhard naar onverhard. In het noorden van het onderzoeksgebied en boven de weg het Runneke is een open bosgebied aanwezig bestaande uit o.a. zomereik en hazelaar. Ten zuidwesten van de weg is bebouwd en verharde oppervlakte aanwezig in de vorm van een industrieterrein. Het oosten van het onderzoeksgebied bestaat met name uit extensief beheerd weiland en het onverharde deel van Het Runneke. Het onderzoeksgebied is onderverdeeld in vier deelgebieden waarbinnen de plannen beoogd zijn. De deelgebieden staan beschreven in de onderstaande alinea. De bebouwing buiten de deelgebieden blijven behouden en zijn niet beschouwd in dit verkennend flora,- en fauna onderzoek. Binnen deelgebied 1 is middels een groene belijning een bijgebouw aangeven die in de luchtfoto is weergegeven echter tijdens dit verkennend flora,- en

fauna onderzoek al is verwijderd. Het totale onderzoeksgebied en de deelgebieden zijn weergegeven in afbeelding 1.

Afbeelding 1. Het onderzoeksgebied (rode belijning) met de deelgebieden (gele belijning) weergegeven op een luchtfoto (bron: PDOK Viewer).

Deelgebied 1

Het eerste deelgebied bestaat grotendeels uit extensief beheerd grasland met het overige deel bestaande uit verharding in de vorm van klinkers. Het maakt onderdeel uit van een perceel van een bedrijf. In afbeelding 1 is de ligging van het deelgebied weergegeven. In het noorden, westen en zuiden wordt de grens van het deelgebied gevormd door een hekwerk met daarachter opgaande groenstructuren. In het oosten wordt de grens van het deelgebied gevormd door verhard terrein. Op de luchtfoto is binnen het deelgebied (groene belijning, afbeelding 1) bebouwing aanwezig echter is deze ten tijde van het veldbezoek al verdwenen.

Deelgebied 2

Deelgebied 2 bestaat uit extensief beheerd weiland, het deel van het onverharde Runneke, deel van het bosbiotoop ten noorden van Het Runneke en een berm van de weg Kleinwijk. De grenzen van het weiland bestaat uit een hekwerk. Aan de oost- en zuidzijde van het deelgebied is een woning met bijbehorende tuin aanwezig bestaande uit een combinatie van gazon en opgaande groen structuren. In het noordelijk deel van het weiland staat een zeecontainer.

Deelgebied 3

Ten noorden van Het Runneke is een bosgebied aanwezig. Deelgebied 3 omvat dit bosgebied volledig. Het bosgebied bestaat uit een begroeiing van met name hazelaar, grotere zomereiken en een marginale onderbegroeiing van struweel. De noordelijke grens van het deelgebied wordt gevormd door een droogstaande greppel met direct grenzend daaraan een berm met fietspad.

Deelgebied 4

Deelgebied 4 betreft verharde oppervlakte binnen een perceel van een bedrijf. Het deelgebied wordt aan de noord-, oost-, en westzijde begrenst door een hekwerk en/of bedrijfsgebouw. Aan de zuidzijde grenzen woningen met bijbehorende percelen. Verspreid door deelgebied 4 zijn stapels stenen en overige materialen gelegen. Deelgebied 4 is deels in gebruik genomen als opslagplaats.

3.2 Toekomstige situatie

Gemeente Bernheze is voornemens een nieuw bestemmingsplan op te stellen voor locatie 't Runneke te Nistelrode. De huidige functies worden ontwikkeld tot een kleinschalig industrieterrein. De gebouwen buiten de grenzen van de deelgebieden worden behouden. Dit kan betekenen dat binnen het bosgebied, in het noorden van het onderzoeksgebied, weinig tot veel bomen worden gekapt. Hierbij kan een klein deel of juist een groot deel van het bos te komen verdwijnen. De ontwikkelingen binnen de deelgebieden volgens de meest recente tekening zijn weergegeven in afbeelding 2.

Deelgebied 1

Binnen deelgebied 1 worden ter plaatse, op de ruigte en het verharde oppervlak, twee bedrijfsgebouwen gerealiseerd. Het hekwerk op de grenzen van het deelgebied blijven gehandhaafd en het groen achter het hekwerk blijft behouden. Het grasland en verharde oppervlakte komen deels of geheel te verdwijnen.

Deelgebied 2

Binnen deelgebied 2 wordt het huidige extensief beheerde weiland omgevormd naar een bedrijvenperceel met bebouwing. Ten zuiden van de bebouwing worden parkeerplaatsen gerealiseerd. Ten noordoosten van het bedrijfspand wordt een waterbuffer met wandelpad gerealiseerd. Ten behoeve van de ontwikkelingen en de bijbehorende werkzaamheden wordt binnen de grenzen van het deelgebied opgaande groenstructuren/bomen en het grasland verwijderd en/of gesnoeid.

Deelgebied 3

Binnen deelgebied 3 wordt in het westen een bedrijfsperceel gerealiseerd met bebouwing en in het westen wordt een waterbuffer met wandelpad gerealiseerd. De ligging van de waterbuffers is nog niet vastgesteld en kan in theorie binnen het gehele bosbiotoop gesitueerd worden. Het uitgangspunt is derhalve dat het (merendeel van het) bosbiotoop zal verdwijnen.

Deelgebied 4

Binnen de grenzen van deelgebied 4 wordt de huidige verharding verwijderd en wordt een bedrijfsperceel met bebouwing en parkeerplaatsen gerealiseerd.

Overige deel van het onderzoeksgebied

Tussen de waterbuffers van deelgebieden 2 en 3 wordt één wandelpad gerealiseerd. Een deel van de verharde weg Runneke komt ter hoogte van deelgebied 2 te vervallen en wordt vervangen door de bebouwing en ruimtelijke inrichtingen van deelgebied 2.

In afbeelding 2 zijn binnen deelgebied 1 twee vlakken met rode belijning opgenomen. Deze twee vlakken betreffen al gesloopte gebouwen. De groene vlakken binnen de deelgebieden betreffen nieuwe bedrijfspanden, de zwarte vlakken betreffen bestaande en te behouden bedrijfspanden.

Afbeelding 2. Het ontwerp van het onderzoeksgebied (rode belijning) (bron: Kragten).

3.3 Omliggende delen NNB

Het plangebied en de omliggende delen van het NNB zijn gelegen binnen het gebied 'de Maashorst'.

De Maashorst

De Maashorst is een van de grootste aaneengesloten natuurgebieden in Noord-Brabant. Het gebied is gelegen in gemeenten Bernheze, Maashorst en Oss. Binnen het gebied zijn verschillende deelgebieden aangewezen. Deze zijn:

- Herperduin
- Hooge Vorssel
- De Maashorst

Het gebied bestaat uit verschillende typen natuurlijke en halfnatuurlijke landschappen. De voornaamste landschappen bestaan uit heide en bosgebieden. Daarnaast zijn op verschillende plaatsen vennen aanwezig.

Hooge vorssel

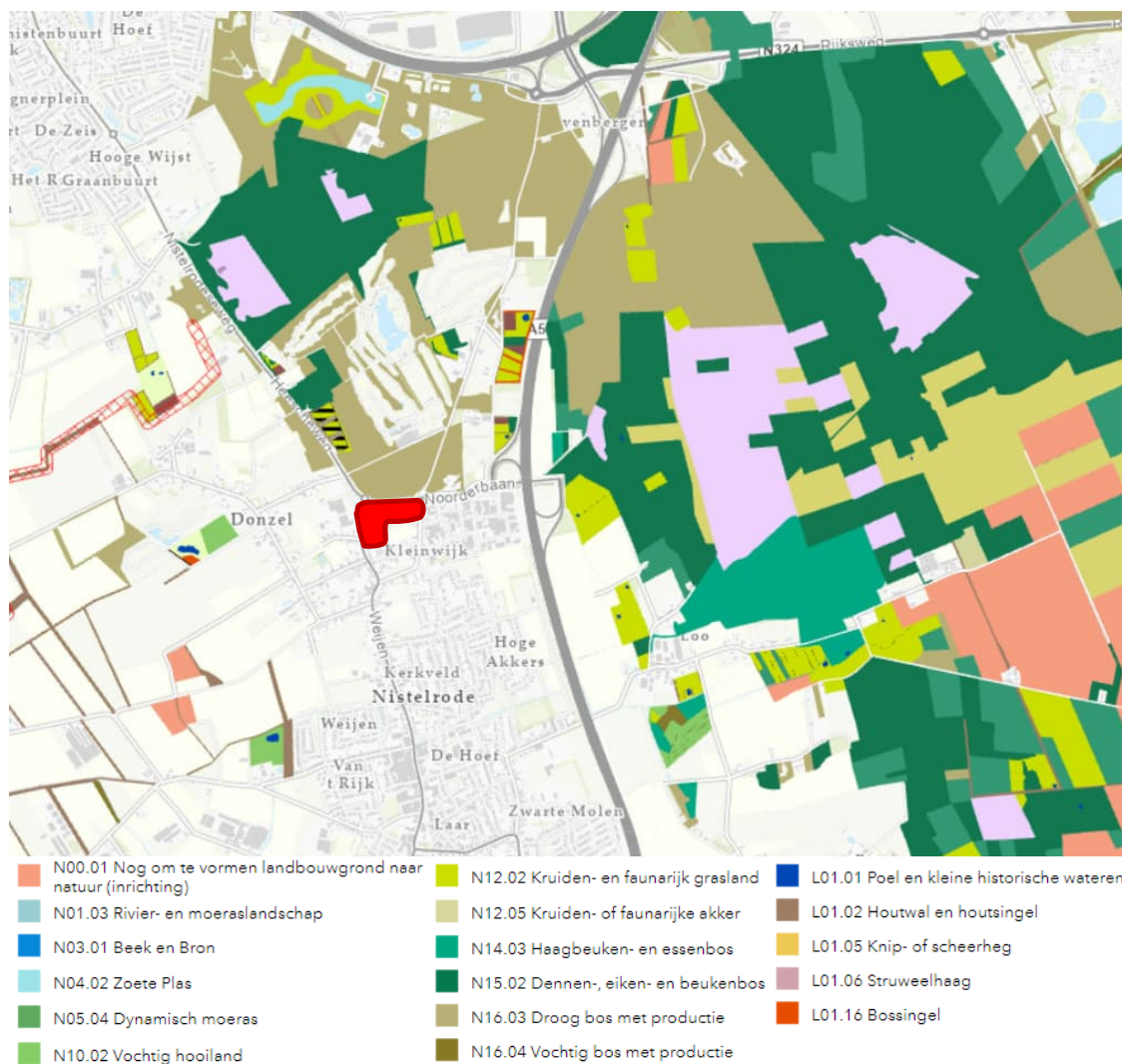
De meest nabij gelegen delen van het NNB behoren tot het, als onderdeel van 'de Maashorst' zijnde, deelgebied 'Hooge Vorssel'.

Natuur- en landschapsdoelstellingen

Natuurbeheerplan 2025

De huidige doelstellingen (beheertypen) voor de omliggende delen van het NNB rondom het plangebied zijn te raadplegen middels het Natuurbeheerplan 2025 (www.brabant.nl). In afbeelding 3 is de ligging

van het plangebied ten opzichte van het omliggende NNB weergegeven. Onder deze afbeelding is een lijst opgenomen met aanwezige natuurbeheertypen en landschapsbeheertypen.

Afbeelding 3. Ligging van het plangebied (rood aangegeven) ten opzichte van de beheertypen in het NNNB (diverse kleuren).

De meest nabij het plangebied gelegen beheertypen, betreffen Droog bos met productie (N16.03) ten Noorden van het plangebied dit gebied ligt op ongeveer 30 meter. Daarnaast is er op 275 meter en 450 meter van het plangebied Kruiden- en faunairijk grasland (N12.02) aanwezig en op 560 meter vochtig hooiland (N10.01).

In onderstaande hoofdstuk wordt verder ingegaan op de mogelijkheid dat als gevolg van de voorgenomen realisering en het gebruik van bedrijventerrein 't Runneke, effecten op bovenstaande beheertypen optreden. Indien mogelijk optredende effecten aan de orde zijn, wordt dieper ingegaan op de wezenlijke kenmerken en waarden in het gebied.

4. Effectbeoordeling

Bij het opstellen van een wijziging omgevingsplan zijn gemeenten verplicht aansluiting te zoeken bij de wezenlijke ecologische kenmerken en waarden die in het natuurbeheerplan zijn beschreven. Zolang er

geen sprake is van een significante aantasting, is er vanwege het NNB geen grond om de activiteit tegen te houden.

Naast behoud en ontwikkeling van ecologische waarden en kenmerken streeft de provincie binnen het NNB ook behoud na van cultuurhistorische waarden en andere wezenlijke kenmerken zoals rust en stilte.

De effecten van de voorgestane ontwikkeling op de ecologische waarden en kenmerken van het NNB dienen conform de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant aan de volgende zeven aspecten getoetst te worden:

- 1) Natuurdoelen en natuurkwaliteit
- 2) Geomorfologische processen
- 3) Waterhuishouding
- 4) Kwaliteit van de bodem
- 5) Rust en stilte
- 6) Donkerte en openheid
- 7) Landschapsstructuur en belevingswaarde

Ook wanneer een activiteit of ontwikkeling plaatsvindt buiten het Natuur Netwerk Brabant (NNB) kan dit aantasting geven van de ecologische waarden binnen het NNB. Dit is in ieder geval aan de orde als een ontwikkeling een negatief effect heeft op de waarden van het NNB vanwege geluid, licht of betreding. Deze opsomming is niet uitputtend bedoeld. Ook schaduwwerking, windturbulentie of het oprichten van een afscheiding langs een natuurgebied waardoor migratie niet langer mogelijk is, kan negatieve effecten hebben op de aanwezige waarden van het NNB. Voor zover er externe effecten optreden vanwege de verspreiding van stoffen door de lucht of water vindt een afweging plaats in het kader van andere wet- en regelgeving. Daarom behoort bijvoorbeeld stikstofdepositie niet tot de toetsingscriteria. Dit onderdeel valt onder de Omgevingswet, waarin de externe werking van Natura 2000 gebieden is vastgelegd.

Ad 1) Natuurdoelen en natuurkwaliteit

De diverse natuurbeheertypen, zoals weergegeven in afbeelding 3, ondervinden geen directe effecten als gevolg van de ingreep. De plangrens is op minimaal 30 meter afstand gelegen van de noordelijke gebieden, waarmee oppervlakte aantasting is uit te sluiten. Van een versnipperende werking van het plan is evenmin sprake.

Tussen het meest nabijgelegen NNB gebied en het plangebied is een weg aanwezig. Het noordelijke deel van het plangebied wordt ten behoeven van de natuur ingericht. Verstoring van licht en geluid is hierdoor niet aan de orde.

De soortensamenstelling in het NNB wordt niet veranderd. Dit wordt geborgd doordat er in het kader van aanwezige beschermde soorten (onderdeel Besluit activiteiten leefomgeving soortbescherming) reeds rekening met aanwezige (beschermde) soorten binnen het plangebied en in de directe omgeving. Derhalve is een effect op de natuurkwaliteit en de natuurdoelen niet aan de orde.

Ad 2) Geomorfologische processen

Gezien de afstand tussen het plangebied en de omliggende NNB gebieden en de aard van het plan, is op voorhand uitgesloten dat sprake is van een aantasting van de geomorfologie van deze gebieden.

Ad 3) Waterhuishouding

De ontwikkelingen in 't Runneke hebben geen invloed op de beschikbaarheid van grondwater binnen het NNB. Er wordt voor de ontwikkeling geen water onttrokken uit het NNB noch vindt er vernatting plaats. Hierdoor zijn effecten op de waterhuishouding uitgesloten.

Ad 4) Kwaliteit van de bodem

Gezien de afstand tussen het plangebied en de omliggende NNB gebieden en de aard van het plan, is op voorhand uitgesloten dat sprake is van een aantasting van de kwaliteit van de bodem ter plaatse van het NNB.

Ad 5) Rust en stilte

Het plangebied en het meest nabije NNB gebied zijn gescheiden door een doorgaande weg. Daarnaast is het noordelijke deel van het plangebied natuurlijk ingericht. Het is daarom uitgesloten dat de werkzaamheden of het gebruik van 't Runneke de rust en stilte in het gebied aantasten. Daarnaast heeft het plan geen invloed op de recreatiedruk in het NNB. Hierdoor wordt de rust in het gebied niet veranderd. Effecten op rust en stilte zijn derhalve uitgesloten.

Ad 6) Donkerte en openheid

De mate van donkerte wordt bepaald door de hoeveelheid lichtverstoring die als gevolg van het plan optreedt op de omliggende delen van het NNB. Vanwege de aanwezigheid van een doorgaande weg met straatverlichting, tussen het plangebied en het meest nabijgelegen NNB, is er geen sprake van additionele lichtverstoring door de werkzaamheden of het gebruik van het plangebied. Daarnaast worden geen bomen geplant of gekapt in het NNB gebied waardoor de openheid van het gebied niet verandert. Effecten op donkerte en openheid zijn daarom niet aan de orde.

Ad 7) Landschapsstructuur en belevingswaarde

Gezien de afstand tussen het plangebied en de omliggende NNB gebieden en de aard van het plan, is op voorhand uitgesloten dat sprake is van een aantasting van de landschapsstructuur en belevingswaarde ter plaatse van het NNB.

5. Conclusie

Op basis van de in de voorgaande paragrafen beoordeelde ecologische waarden en kenmerken wordt geconcludeerd dat er geen negatieve effecten op omliggende NNB-gebieden optreden als gevolg van de realisatie van bedrijventerrein 't Runneke. Vervolgstappen in het kader van het Natuur Netwerk Brabant zijn derhalve niet aan de orde.